

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Vybrané aspekty squeeze-outu podle připravované novely ZOK aneb opět trochu jinak, ale významně dráž

Právě připravovaná novela zákona č. [90/2012](#) Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích, dále jen „ZOK“) je ve své podstatě spíše technickou novelou, která text zákona obecně zpřesňuje a čistí. V oblasti úpravy vytěsnění minoritních akcionářů hlavním akcionářem však novela přináší vedle změn technické povahy i novinky, které proces vytěsnění sice zpřehlední, avšak hlavnímu akcionáři také citelně prodraží.

Jakkoli s sebou novela ZOK přináší i v oblasti vytěsnění řadu úprav, já bych se v tomto článku ráda zaměřila jen na několik z nich, a to konkrétně na otázku (i) doložení skutečnosti o složení prostředků určených na výplatu přiměřeného protiplnění na účet pověřené osoby, (ii) vyčlenění těchto prostředků z majetkové podstaty v případě úpadku, (iii) proces uplatnění práva vytěsněných akcionářů na dorovnání vůči hlavnímu akcionáři a (iv) výplatu dorovnání.

Úvodem mi však dovoluji v krátkosti připomenout, o čem je řeč, mluvíme-li o vytěsnění minoritních akcionářů známém též jako squeeze-out. Vytěsnění minoritních akcionářů je nástroj, který dalo do ruky evropské právo (v podobě směrnice) tzv. **hlavním akcionářům**, tj. osobám, které vlastní ve společnosti akcie, jejichž souhrnná jmenovitá hodnota činí alespoň 90 % základního kapitálu, na něž byly vydány akcie s hlasovacími právy, a s nimiž je spojen alespoň 90 % podíl na hlasovacích právech ve společnosti. Umožňuje jim (při dodržení zákonného postupu, včetně vyplacení přiměřené finanční kompenzace - protiplnění), nabýt vlastnické právo ke 100 % akcií dané akciové společnosti. Tento proces znal již dříve platný obchodní zákoník, ZOK jej s drobnými modifikacemi převzal a novela ZOK tento proces opět modifikuje.

i) Doložení skutečnosti o složení prostředků určených na výplatu protiplnění na účet pověřené osoby

Stávající právní úprava nestanoví jednoznačně, k jakému okamžiku je povinen hlavní akcionář složit na účet vedený pověřenou osobou [\[1\]](#) peněžní prostředky určené na výplatu přiměřeného protiplnění. Stávající znění předpokládá, že v době konání valné hromady, která bude rozhodovat o vytěsnění minoritních akcionářů, musí být společnosti k dispozici potvrzení vystavené pověřenou osobou o tom, že u ní byly potřebné prostředky složeny. Novela ZOK nyní požadavek na složení prostředků na účet pověřené osoby **před konáním valné hromady** výslovně doplňuje do znění § 378 odst. 2 ZOK a existující nejistotu tím odstraňuje.

ii) Vyčlenění peněžních prostředků určených na výplatu protiplnění z majetkové podstaty

Novela ZOK staví na jisto, že v případě, kdy hlavní akcionář v souladu se zákonem převede před přijetím rozhodnutí o vytěsnění prostředky určené na výplatu protiplnění na účet pověřené osoby, jsou tyto prostředky vyčleněny z majetkové podstaty hlavního akcionáře pro případ, že byl prohlášen jeho úpadek. Toto ustanovení dopadá na případy, kdy by došlo k úpadku hlavního akcionáře v době

od přechodu vlastnického práva k akciím, avšak před vyplacením přiměřeného protiplnění minoritním akcionářům.

iii) Proces uplatnění práva vytěsněných akcionářů na dorovnání vůči jedinému akcionáři

Nejvýznamnějších změn novelou doznává proces uplatnění práva na dorovnání. Uplatnit právo na dorovnání může každý vytěsněný akcionář, a to v prvním kroku vůči hlavnímu akcionáři, v případném následném kroku (pokud hlavní akcionář dorovnání neposkytl) soudní cestou.

Novela se v první řadě vyrovnává s legislativní nepřesností obsaženou v § 390 odst. 1 ZOK, který ve stávajícím znění váže vznik práva na dorovnání na splatnost protiplnění a jeho zánik (prekluzi) na uplynutí lhůty 3 měsíců ode dne zveřejnění zápisu usnesení valné hromady podle § 384 ZOK v obchodním rejstříku. Za určitých okolností by mohla nastat situace, kdy nevznikne vůbec časové okno, v němž mohou minoritní akcionáře uplatnit své právo na dorovnání. Už podle stávající právní úpravy by však bylo možné dovodit, že by minoritní akcionáři byli v takovém případě významně zkráceni na svých právech a pokud by takovou situaci řešil soud, lze předpokládat, že by se přiklonil k názoru, že jsou tímto postupem minoritní akcionáři neúměrně zkráceni na svých právech. Novela ZOK však upravuje znění zákona tak, aby vznik práva na dorovnání nebyl vázán na splatnost protiplnění a minoritní akcionář tak mohl své právo na dorovnání uplatnit bez dalšího ve lhůtě tří měsíců ode dne zveřejnění zápisu usnesení valné hromady podle § 384 ZOK v obchodním rejstříku.

Pokud neposkytne hlavní akcionář požadované dorovnání, může se ho minoritní akcionář domáhat prostřednictvím soudu, a to ve lhůtě tří let (tj. v obecné promlčecí lhůtě podle § 629 odst. 1 občanského zákoníku). Tato lhůta začíná běžet ode dne, kdy hlavní akcionář oznámil (způsobem stanoveným pro svolání valné hromady), že vůči němu bylo uplatněno právo na dorovnání některým z vytěsněných akcionářů. Novela dále zbavuje hlavního akcionáře povinnosti uveřejnit údaj o tom, který konkrétní den bylo vůči němu toto právo uplatněno. Odborná veřejnost se v praxi shoduje, že hlavní akcionář nemusí ani identifikovat osobu, která právo na dorovnání uplatnila, a také, že postačuje uveřejnit pouze první uplatnění tohoto práva vůči hlavnímu akcionáři, nikoli informaci o všech doručených žádostech o dorovnání.

iv) Výplata dorovnání

Za stávající i předchozí právní úpravy není a nebylo zcela zřejmé, jaké povahy je nárok, jehož se vytěsněný akcionář u soudu domáhá. Diskutabilní mimo jiné bylo, zda se má jednat o žalobu na určení nebo o žalobu na plnění, zda musí být v žalobním návrhu uvedena požadovaná částka dorovnání a zda je tento návrh pro soud závazný. Novela vnáší do této oblasti více světla, když zavádí de facto nový druh řízení. Konkrétně pak stanoví, že soudním rozhodnutím bude přiznáno v první řadě samotné právo na dorovnání. Dalším výrokem má pak soud určit výši dorovnání, a to ve vztahu ke každému druhu akcie.

Částka dorovnání v druhém výroku má výslovně zohlednit řadu položek, jejichž zahrnutí do dorovnání je za stávající úpravy velmi sporné, resp. nárok na něj plyne pouze za splnění velice specifických podmínek. Novela však předpokládá, že v částce dorovnání bude zohledněna částka úroků podle § 388 ZOK, úroky z prodlení a částka předpokládaných účelně vynaložených nákladů spojených s plněním do soudní úschovy.

Dalším výrokem pak soud určí výši náhrady v řízení účelně vynaložených nákladů minoritním akcionářům, kteří se u soudu dovolali svého práva na dorovnání. Uvedený výčet těm, kdo mají určitou zkušenost s vytěsněním podle dřívější či stávající právní úpravy napoví, že nová právní úprava významně rozšiřuje seznam položek, které je hlavní akcionář povinen hradit v případě sporu o vyplacení dorovnání. Vzhledem k tomu, že uvedeným ustanovením významně vzrostou náklady

vytěsnění v případě, že se vytěsnění akcionáři úspěšně domohou dorovnání, nelze než doporučit realizovat vytěsnění před účinností této novely.

Účinnost novely

Znění novely tak, jak je aktuálně projednáváno v legislativním procesu, předpokládá její účinnost od 1. ledna 2021. Právní úprava popsaná v tomto článku by se v souladu s přechodným ustanovením aplikovala na případy vytěsnění, o jejichž realizaci požádal hlavní akcionář postupem podle § 375 ZOK poté, co tato novela nabyla účinnosti.

Závěrem

S ohledem na novinky, které přináší právě schvalovaná novela ZOK pro hlavní akcionáře, kteří zvažují vytěsnění minoritních akcionářů ze své společnosti, nelze než jim doporučit, aby s procesem vytěsnění neotáleli a započali s jeho realizací před účinností připravované novely. Pokud by se pro squeeze-out rozhodli až po účinnosti novely, mohlo by to pro ně mít významný finanční dopad.

Tereza Hošková

[Weinhold Legal, v.o.s. advokátní kancelář](#)

Na Florenci 2116/15
110 00 Praha 1

Tel.: +420 225 385 333
e-mail: wl@weinholdlegal.com

[1] Pověřenou osobou může být v souladu s § 378 odst. 1 např. banka nebo obchodník s cennými papíry.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [TOP 5 judikátů z korporátního práva za rok 2025](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [SCHEJBAL& PARTNERS stáli u získání jedné z prvních licencí dle MiCA v ČR](#)
- [Proč dnes více než polovina M&A transakcí ve střední Evropě nekončí podpisem](#)
- [Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi](#)
- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 30.: Jednání za s.r.o. - zápis jednatelského oprávnění do obchodního rejstříku](#)
- [Prověřování zahraničních investic a kybernetická regulace: řízená služba jako nová transakční](#)

proměnná

- Předběžné opatření a další instituty k ochraně věřitelů při přeměnách